

MARINO LEJARRETA
(Akarrizketa)

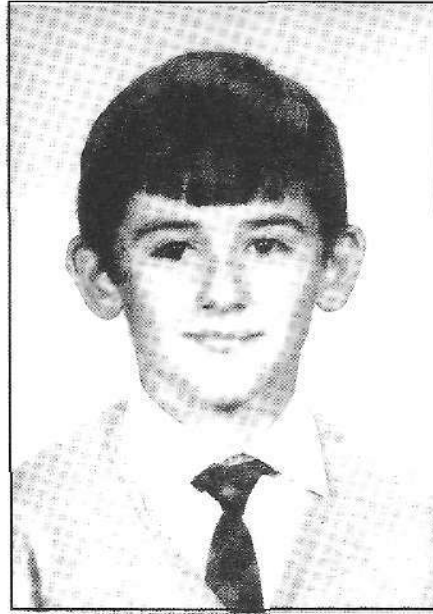
Apirilaren 12an, Zornotza txirrindulariz inguraturik agertu jakun. «Udabarriko Sari Nagusia» ospatzen zan egun orretan. Beste urtetan bezala, an genduan aurten be Marino ilusioz beterik. Ez deutso iñoiz be berriztarrak laisterketa oni uko egin. Ondo merezita dauko Zornotzako domiña.

Egun lanbrotsua ta erripidea labankorra. Autzagane jaitsieran, bizikletatik jausi ta gure txirrindularia kunetara. Erorketa bortitza ta berealaxe ospitalera. Aste Santuaren asieran, Erramu domekan, eldu jakon Lejarretari bere pasiñoa.

Beragaz alkarrizketa bat izateko asmotan urreratu giñan Galdakaora Juan Mari Uribezubia «Katarra» ta biok. Txeratsu eta humore onaz artu ginduzan Marinok eta bere andragaiak. Laster agertu zan Nestor bere anaia be. Ez batak ez besteak ez euskuen iñongoko trabarik ipini alkarrizketa au egiteko. Aldrebes, oso gertu eta prest edozeri erantzuteko.

A. Olea.- Ze ondorio positibo atera izan dozu Autzaganeko erorketatik?

Marino.- Ainbat! jendeagandik artu izan dodan laguntasuna ta estimua, azpimarratuko neukez.

A.O.- Nondik nora sortu jatzun txirindularitzarako zaletasuna?

M.- Gazte-gaztetatik, etxean gora ta bera ibilten giñen bizikletan. Olan sortu zan nire zaletasuna. Gero, ba, etxean eta errian be baegoan olako giroa. Nire errikoak dira Juan Mari eta Jose Luis Uribezubia txirindulari oiak be, ta abar...

A.O.- Zeri itzi bear izan deutzazu, txirindulari izateko?

M.- Txirindularitza bizitza gogorra danez, sarritan bizitza normaletik kanpora ibili bearra. Lagunekin egoteko denpora geiago ez eukitea. Oporrik eza. Beno, gero, bizitza orretan oituratu nazanez, bizimodu ori normala izan da niretzat. Ta gaiñera, urteekin txirindularitzari berari be neurriak ipinten jakin izan dot.

A.O.- Ze ikasi izan dozu ziklismoan?

M.- Dana! Amasei urtekin asi nintzan laisterketetan parte artzen ta dakidan guztia or ikasi izan dot. Ezer aipatzekotan, sakrifizioa, momentu txarrak gaintitzen. Ta norbere borondatea ezitzen ta abar.

A.O.- Txirindularitzan izan dozun momenturik pozgarriena?

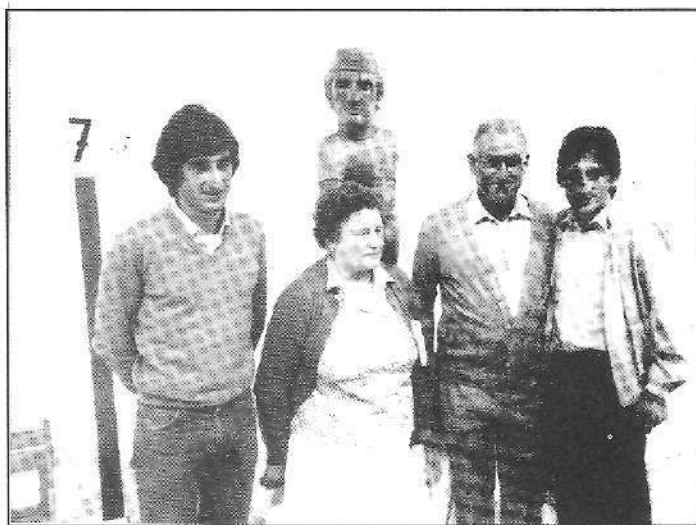
M.- Ainbat izan dira! Omenaldiak unkiarriak izan jataz. Garaipenak; ez da izan momentu bat, ainbat momentu pozgarri izan ditut.

A.O.- Momentu larriena?

M.- Erorketak! Bat baiño geiago izan ditut. Naizta gogorrena auxe izan, beti be erorketak larriak izaten dira. Beste batzutan, munduko ilusio aundienaz joan laisterketa batera ta ezer lortu barik, porrot eginda, etxeratzea be, tristeza da...

A.O.- Zeintzuk dira, azken amar urteotan, ziklismoan izandako aldakuntzak?

M.- Ziklisten kantitatea pelotoian, leendabizi. Nire asierako laisterketetan, ez giñen 100dik gora ibilten. Gaur egunean 200dik gora, karrera askotan! Bizikleten aldetik be, esaterako, erlojuaren aurka darabilguzan bizikletetan, bataz be, aldakuntza nabariak izan dira. Ta gero, bideak be, obeagoak dira.

A.O.- Ze aldatuko zenduke gaurko txirrindularitzan?

M.- Ez da erreza aldakuntzak egitea! Gauza batek beste bat dakar. Ez dakit, aldakuntzak egitekotan, «dirijentien» artean egingo neukez.

A.O.- Bizikleta gainean badago denporarik Jaungoikuagan pentsetako?

M.- Bai orixe! Makina bider pentsau izan dot Jaungoikuagan bizikleta gainean. Baita beste milla gauzetan be. Ordu asko igaroten ditugu bizikletan ta badago denporea pentsetako. Nik neuk, neure bizitzan egin dodazan gogoeta sakonenak bizikleta gainean egin ditut.

A.O.- Zeure bizitzan egin dozun karrerarik gustokoena?

M.- Baliteke, Frantziako Tourrean, sailkapen nagusian bostgarren geratu nintzanean.

A.O.- Zer dauko Tourrak beste karrera batek ez daukonik?

Prestigioa! Munduko karrerarik ederrena dogu! Txirindulari onenak artzen dabe bertan parte. Danak topean, euren «formarik» onenean. Tourrean zozter lortzea, beste karrera guztietan baiño geiago balio dau.

A.O.- Ezagutu dozun ziklistarik konpletuena?

M.- Bernard Hinault.

A.O.- Sonatuak izan dira ziklismoan izandako «pikeak», esaterako: Coppi-Bartali, Anquetil-Poulidor, eta gure artean, Bahamontes eta Loroñoren arteko tirabirak. Badago olako «pikerik» gaur egunean?

M.- Ez! Gero ta gitxiago izango dira olako burrukak. Arrazoi bat gaitik; Goi maillako ziklisten kopurua geitu egin da ta euren arteko mailla parekoa da. Laisterketa batzuetan, txirindulari batzuk obeto ibiltan dira, besdtetan beste batzuk. Mailla bardiñtsua ikusten da puntan dabizan txirindularien artean. Urten leike «pikea» beste zeozer gaitik. Esate baterako, Gorosperen eta Marinoren arteko «pikea», montaje bat baiño ezan izan.

A.O.- Loroñoren esanetan, ziklista on bat izateko, iru gauza bear dira: urdail sanua, preparaziñoa eta biziorik ez. Konforme?

M.- Bai! Baiña zeozer geiago be bearko da. Bestela ainbat eta ainbat ziklista izango litzakez goi-maillakoak.

A.O.- Erlojuaren aurkako irteerara, eldu zara iñoiz beranduegi?

M.- Ez! Bein txiripaz eldu nintzan orduz. Beroketak egiten nenbillela meta inguruan, non diñosten urrengo txandan, neu

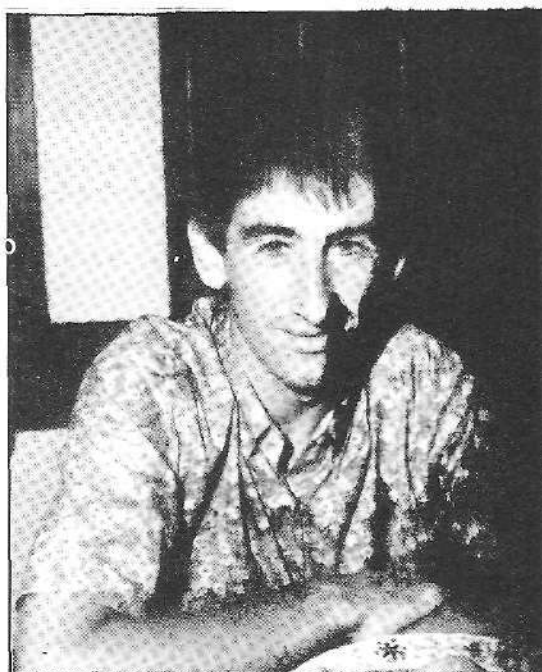
nintzela urtereko. Buruan sartuta neukan beste ordu bat. Egia esan, beti be bildur aundia izan deutsot erlojuaren-aurkako irteerari. Amesetan be zenbat bider egin dodan orretaz!

A.O.- Zelan ikusten dozu txirrindularitzaren etorkizuna?

M.- Ondo! Trafiko aldetik badagoz eragozpenak ka-miñoko ziklismoa egiteko, baiña beste aldetik, ondo ikusten dot. Jendeari gustatzen jako ziklismoa. Badau etorkizuna.

A.O.- Ze beste kirol gustatzen jatzu?

M.- Danak! Bat aipatzekotan, atletismoa. Berau dalako beste kirol guztien oiñarri.

A.O.- Ze kualitate estimatzen dozu geien pertsonengan?

M.- Ez naz ibiltzen olako gauzak pentsetan. Neure sensibilitarako ondo jausten dan pertsona, orixe da kualitate onena. Ze kualitate? Ba, fideltasuna, leiala...

A.O.- Historian sorturiko pertsonairik miresgarriena?

M.- Ainbat! Momentu bakotxak bere pertsonaia izaten dau.

A.O.- Historian zear gertatutako egiterik aipagarriena?

M.- Ez jat gustatzen gauza bat edo pertsona bat besteen gainetik aukeratzen ibilterik. Zenbat bider, pelikula bat edo liburu bat, preguntatu dausten. Asko gustatzen jataz pelikulak. Gustatzen bajat bat, enaz geratzen beste bategaz konparatzen.

A.O.- Adiskidetasuna, fama, dirua?

M.- Adiskidetasuna, dudarik ere ez, adiskidetasuna!

A.O.- Benito Lertxundi, Frank Sinatra, Luciano Pavarrotti?

M.- Musika talde modernuak atsegiñago jataz, beste orreek baiño.

A.O.- Ze eroango zenduke isla batera?

M.- Neure lagunak.

A.O.- Zeure bizitzan artutako kontsejurik ederrena?

M.- Ainbat! Baiña batek be, ez nau markauta lez itzi.

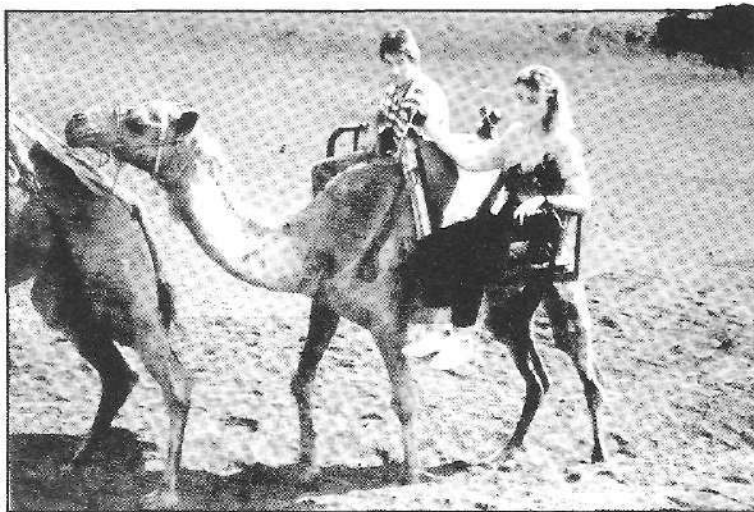
A.O.- Baserria ala kalea?

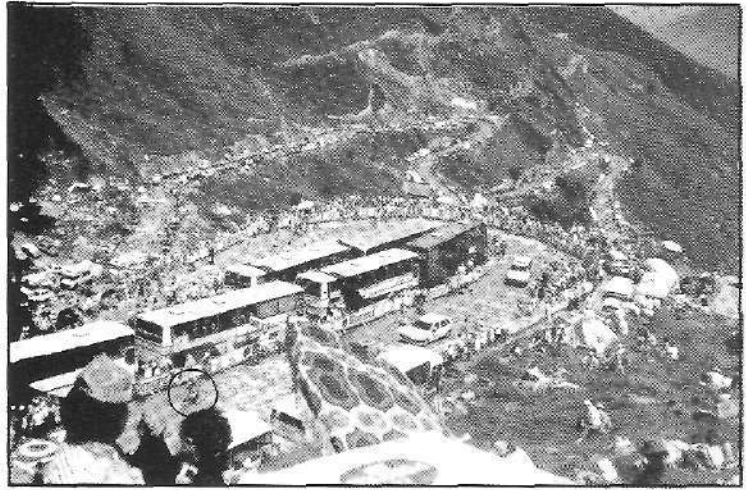
M.- Baserria; baserria;

A.O.- Zer da zeure bizitzan geien gustauko litzakizuna lortzea?

M.- Mundua konpontzea! Beno, ori ez dago nire eskuetan. Ez dot olako jomuga gogorrik ipini aurrean. Naiago dot, apurka-apurka, meta txikiak lortzea. Orrela jokatu izan dot neure bizitzan ta gustora nago. Norbere poztazuna ta aldemenean dagozanen poztasuna lortzea izango litzake nire guraria.

Milla esker, Marino! Oe onetan etzunda barik, noiz ikusten zaitugun barriro be, jo ta ke, bizikletan. KARMELgo esker ona, txaloak eta oiua ez jatzuz iñoiz ere faltauko.

Azkenengoz (1991) Tourmalet gainditzen

Adio egitean, ona emen Juan Mari Uribezubiak bere lagun ta erritarrari biotzez kantatutako bertsoa.

Txirrindulari bizitza
neke askoko deportea
berak zabaldu deutsuz
munduko atea
baita ainbat lagun ere
ta sekulako famea.
Autzaganen izan dozu
istripu kaltea
bete da epea
amaitu nekea
arriskuz betea,
agur dantzan ikusi arte
Fabiola zure maiteaz.

A. Olea